

JUSTIITSMINISTEERIUM

Justiitsministeeriumi 2024. aasta tööplaan

Õigusemõistmine:

- Kohtute infosüsteemi edasiarendused (andmete ühekordne sisestamine, andmepõhine kohtumenetlus)
- Kohtustatistika avaldamise parandamine
- Kohtuniku ametiõiguste muudatuste eelnõu
- Kohtu haldus- ja arendusmudeli väljatöötamise toetamine (VTK ja eelnõu)
- Kohtumenetluse tõhustamise VTK ja eelnõu (ÕPO)
- Kohtumenetluse avalikkuse eelnõu (ÕPO)
- Kohtupsühhiaatria ekspertiiside analüüs (ÕPO)
- Kohtute palgakorralduse analüüs ja ettepanekud
- Kohtute arengukava koostamises osalemine

Kohtulikud registrid:

- Kinnistusraamatu isikupõhise otsingu piiramise eelnõu
- Ühinguõiguse digitaliseerimine (EL direktiiv) (ÕPO)
- E-äriregistri ja kinnistusraamatu toimivuse nõuded kriisi ajal
- Registriosakonna uue menetlustarkvara arendamine
- E-äriregistri arendamine (ÕPO)
- Probleemsete äriühingute ohjamisega seotud muudatused (ÕPO)
- Registrate kandemenetluste lihtsustamise analüüs ja VTK (ÕPO)
- Aastaruandluse uuendamine – õigusanalüüs, portaali baaskomponendid
- Laevakinnistusraamatu üleandmine Transpordiametile (lõplikult 2026)
- Kättetoimetamisportaali liidestumised teiste süsteemidega- ettepanekud, VTK ja eelnõu

Vabad kutsed ja muud õigusteenused:

- Täitmisregistri käivitamine
- Sissetulekute arestimise regulatsiooni muutmise VTK (ÕPO)
- Täitetasude ja kutsega seotud VTK
- Täitemenetluse eelnõu (ÕPO)
- Riigi õigusabi ja esmatasandi õigusnõustamise korraldamise analüüs
- Notariteenuste ja tasude VTK ja eelnõu
- Riigi Teataja kasutajasõbralikumaks muutmine
- AT kasutajavajaduste analüüs ja tehnoloogiline uuendamine
- Tõlkevärava juurutamine seaduste tõlkimisel vandetõlkide poolt
- Analüüs ja ettepanekud Konkurentsiameti rahastamismudeli muutmiseks (VVTP 10.1.3; 11/23) (MKM)

EL-i õigusaktid:

- Äriühingute kestlik hoolsuskohustus
- Tootjavastutuse reeglite uuendamine
- Tehisintellekti määrus – MKM
- Tehisintellekti tsiviilvastutus
- Mitme hääleõigusega aktsiate emiteerimine
- Kaupade müük ja parandamisõigus (VVTP 5.1.9, 06/23)
- Hilinenud maksed
- Maksejõuetuse harmoniseerimine (VVTP 3.1.9, 05/23)
- Mittetulundusühingute piiriülene tegevus
- Krediiditagatise kohtuväline kiirendatud täitmine
- Nõuete loovutamine
- Vanemluse tunnustamine piiriülestes olukordades
- Haavatavate täiskasvanute kaitse piiriülestes olukordades
- Täiendava kaitse tunnustused
- Standardite rakendamiseks olulised patendid
- Patentide sundlitsentsid
- Isikuandmete töötlemise rikkumiste piiriülesed menetlused
- Euroopa Parlamendi valimistel hääletamine ja kandideerimine
- Kohalikel valimistel hääletamine ja kandideerimine
- Euroopa Parlamendi valimiste põhimõtted
- Euroopa tasandi erakonnad ja sihtasutused
- Demokraatia kaitse pakett – KPO

Eelnõud (EL-i õiguse ülevõtmine/rakendamine):

- Tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmine (VVTP 2.1.3, 09/23) *Riigikogus*
- Konkurentsijärelevamenetluse loomine (ECN+) (VVTP 11.1, 10/23)
- Tarbijakrediidi reeglite uuendamine
- Finantsteenuste kaugturstuse reeglite uuendamine
- Meetmed strateegiliste vaigistushagide (SLAPP) vastu
- Piiriülese justiitskoostöö digitaliseerimine (TsMS)
- Mittepõllumajanduslikud geograafilised tähised
- Ühenduse disainilahendused
- Poliitilise reklaami läbipaistvuse suurendamine
- Digiturgude määruse rakendamine
- Välissubsiidiumide määruse rakendamine

EL-i rikkumismenetlused:

- Konkurentsijärelevamenetluse loomine (ECN+) (ülevõtmise tähtaeg 02/21) (VVTP 11.1, 10/23)
- Tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmine (ülevõtmise tähtaeg 12/22) (VVTP 2.1.3, 09/23) *Riigikogus*

Väljatöötamiskavatsused:

- Presidendi valimise korra täpsustamine (VVTP 10.1.6, 12/24)
- Korrakaitse seaduse praktilised probleemid
- Haldusjärelevalve regulatsiooni kaasajastamine
- Isikuandmete töötlemise reeglite ülevaatamine teadustöös ja maksehäirete korral

Eelnõud:

- Monumentide nõuded ja järelevalve – JPO *Riigikogus*
- E-valimiste täpsustamine (VVTP 3.2.8. 12/23) *Riigikogus*
- Erakondade rahastamine ja järelevalve (VVTP 10.1.4 ja 10.1.5, 10/23)
- Nõusolekuteenus (VVTP 11.13, 01/24) – MKM
- Lapsendamissaladus (VVTP 9.1.22, 06/24)
- Vastamistähtaegade lühendamine (VVTP 11.16, 09/24)
- Tööstusjulgeoleku tugevdamine ja juriidiliste isikute menetluse tasustamine (VVTP 1.2.5, 11/24)
- Autoriõiguse komisjon ja erakopeerimise tasu jaotamine
- Tööstusomandi litsentsimine, pantimine ja registrikanded
- Grupierandite regulatsiooni lihtsustamine
- Automaatse haldusmenetluse läbiviimine
- Isikuandmete töötlemine vanglas – VO

Analüüsid/uuringud:

- Analüüs ja ettepanekud Riigikogu valimisringkondade muutmiseks (VVTP 10.1.7, 12/23)
- Analüüs avaliku teabe seaduse rakendamise kohta (VVTP 11.13, 03/24)
- Analüüs bürokraatia vähendamise kohta eestkostja rolli täitmisel (VVTP 9.1.23, 11/24)
- Analüüs põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse probleemide kohta
- Analüüs kohtuväliste vaidluste lahendamise organite kohta
- Analüüs Euroopa Nõukogu moderniseeritud andmekaitsekonventsiooni kohta
- Analüüs koondumiste kontrolli täpsustamiseks

Projektid:

- Õigusloomeakadeemia, sh õigusloomejuristide koolitused ja järelkasvuprogramm, õiguskeele päev, õigusloome ainekursus
- Õigusloomepoliitika põhialuste ekspertarvamus ja ülevaade Riigikogule

IT-arendused:

- Riigi koosloome keskkond: EL-i algatuste menetlus

Prioriteedid:**1. Tõhus ja inimesekeskne kriminaalmenetlus ja karistuspoliitika**

- Kriminaalasjade menetlemise kiiremaks ja tõhusamaks muutmine (VVTP 11.4; 3/2024)
- Psühhiaatrilise sundravi muudatused
- Vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmise ettevalmistused
- JUM-SIM kokkulepe: muudatused arestitud varaga toimetamiseks
- Sõjaaja erisused süüteomenetluses
- Advokaatide kutsesaladuse eelnõu
- KarS narkootikumidega seotud süütegude koosseisude diferentseerimine
- Ennetähtaegse vabanemise korralduse uuendamine
- Oportuuniteedi otsuste täitmise tõhustamine
- KarS lisakohustused ja nende tihedam sidumine kriminaalhooldusaluse käitumisega
- Noorte õigusrikkujate menetlus- ja karistuspraktika tõhustamine, tulemuste regulaarne analüüs
- Vanglast vabanenute tugiteenus

2. Lähisuhtevägivalla ennetamine ja vähendamine

- Seksuaalse enesemääramise vastaste süütegude analüüs (VVTP 11.6; 2/2024)
- VEKO uuendamine (VVTP 11.12, 11.13; 11.25; 11/2025)
- Lähisuhtevägivalla menetlus- ja karistuspraktika, sh lähenemiskeelu kohaldamise analüüs
- GREVIO raporti analüüs
- Analüüs ja vajadusel VTK vaimse vägivalla juhtumite tõhusamaks menetlemiseks

3. Korruptsioonivastase võitluse tõhustamine

- Korruptsioonivastase seaduse analüüs ja eelnõu (VVTP 11.7; 12/2024)
- Lobikohtumiste analüüs/pingerida (VVTP 10.1.10; 10/2024)
- EL korruptsioonivastane direktiiv
- Rikkumisest teavitaja kaitse seadus
- Lobistidega kohtumiste märkimiseks e-lahenduse loomine
- Uuringud: tervishoiusektori hanked, kolme sihtrühma uuring, korruptsioonikuritegude karistuspraktika ülevaade ning kohtuotsuste analüüs

4. Taastava õiguse kättesaadavuse parandamine kriminaaljustiitsüsteemis

- Taastava õiguse teenuste võimaldamine kriminaalmenetluse vältel ja pärast seda
- Taastaval õigusel põhineva organisatsioonikultuuri rakendusmudeli väljatöötamine
- Tegevuskavad taastava õiguse rakendamiseks haldusalas (prokuratuur, kriminaalhooldus, vangla)
- Taastava õiguse kontseptsiooni elluviimise koordineerimine

5. Kannatanute toetamine kriminaalmenetluses

- Projekt: Kuriteoohvrite kaitse
- Projekt: Inimkaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse ennetamine

IT-arendused:

- Kriminaalmenetlusega seotud infosüsteemide koordineeritud arendamine

EL-i õigusaktid:

- E-tõendite pakett
- Naistevastase ja perevägivald tõkestamise direktiiv
- Inimkaubanduse direktiiv
- Korruptsioonivastane direktiiv
- Eurovõltsingute direktiiv
- Ohvrite direktiiv
- Menetluste üleandmise direktiiv
- Laste seksuaalse kuritarvitamise vastase võitluse direktiiv
- ELTL art 83 laiendamine, et see hõlmaks kõiki vaenuritegude ja vaenukõne vorme
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse koostööplatvorm ühiste uurimisrühmade tegevuse toetuseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1726
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JHA (vastavus isikuandmete kaitset käsitlevate liidu õigusnormidega)

Ülevõtmine (analüüs, VTK, eelnõu)

- Liidu piiravad meetmed
- Vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise direktiiv
- Keskkonnakuritegude direktiiv
- Terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu lisaprotokolli ratifitseerimine
- ÜRO tuumaterrorismi konventsiooni ratifitseerimine

EL-i rikkumismenetlused:

- 2008/913/JSK (teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta)
- (EL) 2017/541 (terrorismivastase võitluse kohta)
- 2013/48/EL (õigus kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses, õigus lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega)
- 2013/40/EL (infosüsteemide vastu suunatud ründed)
- 2011/93/EL (võitlus laste seksuaalne kuritarvitamise, ärakasutamise, lasteporno vastu)
- (EL) 2019/1937 (liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse)
- (EL) 2017/13 (võitlus liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil)
- 2014/62/EL (euro ja muude vääringute kriminaalõiguslik kaitse võltsimise vastu) EU PILOT teabenõue

- Meditsiinivaldkonna üleandmine (II kv) ja uue mudeli käivitamine (IV kv) koostöös Tervisekassa ja SoM-ga
- Tööhõive uue mudeli loomine ja Ettevõtluskeskuse käivitamine (II kv), AS EVT likvideerimine (IV kv)
- Vangide arvu langusega kohanemine (jooksev), sh vanglate taristu optimaalne kasutus ning vabade pindade alternatiivid, kinnipeetavate paiknemise ning koosseisu muudatused (I kv)
- Vahistatute eluosakondade avamine vanglates (IV kv)
- Arestimaja teenuse analüüs ja ülevõtmine Tallinna vanglas (*ootab kokkulepet SiM-ga*)
- Nutipääsla rajamine ja käivitamine Tallinna vanglas
- Riigikantseleid rahastatud G-SCAN innovatsiooniprojekti elluviimine (2025)
- UA koostöö, võimalusel projektiga alustamine (rahastuse saamisel)
- Suurbritannia vanglasüsteemiga koostöö arendamine
- E-teenuste kasutuse laiendamine vanglas ja kriminaalhoolduses, sh:
  - kriminaalhooldusportaali käivitamine
  - AVO mobiiltelefonide kasutus
  - videokõned lähedastega

- Vangistusseaduse muudatuste rakendamine (jõustumisel)
- Vanglateenistuse isikuandmete töötlemise põhimõtete uuendamise eelnõu vastuvõtmine (IV kv)
- Haldusmenetluse tõhustamise eelnõu
- Küberturbe õppus vanglates

Kriminaalhoolduse arendamine, sh:

- Kriminaalhoolduse õiguskorralduse analüüs
  - Kriminaalhoolduse koosseisu ja struktuurimuudatused (II kv)
  - Oportuniteediotsuste täitmise ülevõtmine prokuratuurilt, eelnõu (KPO)
  - töö tõhustamine vanglast vabanejatega
  - Turvalise koostöö (TUKO) mudeli käivitamine kõikides omavalitsustes
- **Analüüsid ja teenistusvalved:**
    - Valvurite, Inspektor-kontaktisikute ning kriminaalhooldusametnike profiilide ja kompetentsimudeli analüüs ning väljaõppe uuendamine
    - Täiendavate julgeolekuabinõude kohaldamise teenistusvalve vanglates